

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Sajeret Matkal: Operace Thunderbolt

Michaela Boudová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra blízkovýchodních studií
Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce
Sajeret Matkal: Operace Thunderbolt
Michaela Boudová

Vedoucí práce:

PhDr. Věra Tydlitátová, Ph. D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a k jejímu zpracování jsem použila pouze uvedené prameny a literaturu.

V Plzni, v dubnu 2014

.....

Michaela Boudová

Obsah

1. ÚVOD	1
2. HISTORIE VÝSADKOVÉHO VOJSKA.....	3
3. ZALOŽENÍ SAJERET MATKAL	5
3.1. Útok na Ma'alotskou střední školu	6
3.2. Útok na hotel Savoy	8
4. PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ	10
5. OKOLNOSTI PŘEDCHÁZEJÍCÍ ÚNOSU LETU ČÍSLO 139.....	12
5.1. Příprava únosu letu číslo 139.....	12
5.2. Idi Amin.....	13
6. ÚNOS LETU ČÍSLO 139	16
6.1. Den první: neděle 27. června 1976	16
6.2. Den druhý: pondělí 28. června 1976	19
6.3. Den třetí: úterý 29. června 1976.....	21
6.3.1. Separace	21
6.4. Den čtvrtý: středa 30. června 1976	22
6.5. Den pátý: čtvrtek 1. července 1976.....	23
6.6. Den šestý: pátek 2. července 1976.....	24
6.7. Den sedmý: sobota 3. července 1976 – Operace Thunderbolt... 27	
7. NÁSLEDKY OPERACE JONATAN.....	35
8. ZÁVĚR.....	37
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	41
10. RESUMÉ	44
11. PŘÍLOHY	45

1. ÚVOD

Cílem této práce je podat ucelený chronologický vývoj o historii výsadkového a průzkumného vojska izraelské armády a zejména o vytvoření, vývoji a výcviku elitní průzkumné jednotky Izraelských obranných sil¹ Sajeret Matkal.²

Ve své druhé části se práce zabývá nejznámější operací, kterou Sajeret Matkal vykonala po únosu letu číslo 139 společnosti Air France v noci z 3. na 4. července 1976 v ugandském letišti Entebbe - Operací Thunderbolt.

Kromě Operace Thunderbolt jsou v práci uvedeny některé další vojenské akce, kterých se příslušníci Sajeret Matkal zúčastnili. Především však události předcházející záchranné operaci v Entebbe, jež následně ovlivnily další vývoj jednotky. V závěru jsou taktéž vyjmenovány operace, na kterých se členové tohoto komanda podíleli po roce 1976. Zmíněny jsou však pouze ty vojenské akce, na nichž lze přítomnost jednotky spolehlivě doložit.

Pro účely této práce bylo nejvíce čerpáno z knih autorů, kteří se věnují historii vojenství³ a dále také z knih, jež napsali bývalí armádní velitelé.⁴ Tyto knihy poskytují ucelené informace o Sajeret Matkal a operaci Thunderbolt a především byly publikovány v době, kdy byla existence tohoto izraelského elitního komanda již známá. Starší materiály⁵ sice neuvádějí o jednotce Sajeret Matkal žádné informace⁶, ale na druhé straně podávají zprávy o historii izraelských výsadkářů.

¹ Dále jen IOS. Mezinárodní zkratka je IDF. (Israeli Defence Forces.)

² Práce pokrývá pouze historii výsadkových a průzkumných jednotek, nikoliv historii celé izraelské armády.

³ DUNSTAN, Simon. (2010) *Blesková operace izraelských speciálních jednotek*.

⁴ Např. MCRAVEN, William H. (1999): *Speciální operace: Teorie a praxe speciálních a bojových operací naší doby*.

⁵ Přibližně do roku 1995.

⁶ Existence jednotky Sajeret Matkal byla velmi dlouhou dobu tajena.

O Sajeret Matkal a zejména o operaci v Entebbe bylo napsáno mnohé. Ovšem pouze některé zdroje nabízí detailní popis faktů. V některých materiálech je možné setkat se se snahou popis záchranné operace takřka zdramatizovat. V mnoha dalších pramenech je také možné najít nepřesné údaje. Tyto nepravdivé informace však nemusí být nutně způsobené neznalostí problematiky ze strany dotyčného autora, ale mohou být výsledkem snahy izraelské vlády zamlčovat některé skutečnosti ohledně operace v Entebbe. Z tohoto důvodu je rovněž cílem práce pokusit se tyto nepravdivé informace vyvrátit a naopak doložit pravdivé údaje za pomoci odkazů na relevantní zdroje.

2. HISTORIE VÝSADKOVÉHO VOJSKA

První výsadkářská jednotka byla vytvořena 26. května 1948⁷ během války za nezávislost a jejím jediným vybavením byl starý letoun Curtiss C-46 a celkem 4 000 padáků, jejichž materiál měl původně sloužit k výrobě hedvábných košil.⁸

Jednotku tvořili bývalí členové Palmachu⁹, absolventi výsadkářského kurzu, který proběhl v Československu, vysloužilci britských jednotek Commandos¹⁰ a v neposlední řadě také velké množství dobrovolníků. Jednotka si jako svůj vzor vybrala britskou SAS¹¹, avšak její kvalitě se, alespoň zpočátku, nemohla v žádném případě vyrovnat. Výcvik této jednotky byl nedostatečný kvůli časové tísní způsobené válkou. Vojáci velmi často absolvovali pouze pár cvičných seskoků před tím, než se museli zúčastnit válečného dění. Jako výsadkáři navíc nebyli při seskocích vybaveni záložními padáky a jejich seskoky proto často končily tragicky. Z toho důvodu nebyla tato první výsadková jednotka příliš často využívána. Po ukončení války za nezávislost byly zpřísněny podmínky pro přijetí uchazečů a rovněž došlo k nárůstu požadavků na kvalitnější technické vybavení.¹²

Arabské státy ve válce za nezávislost v roce 1948 nevyhrály, avšak kromě porážky samotné utrpělo především i jejich sebevědomí. Ze stran arabských teroristů pak docházelo k dílčím výpadům vůči vzniklému izraelskému státu a jeho obyvatelstvu. Nově vybudovaná izraelská armáda byla vystavována útokům především ze stran syrských oddílů na severu země, avšak nebyla schopna se těmto útokům účinně bránit.

⁷ LANG, W., ELIOT, P., MAQUIRE, K. (1997): *Elitní jednotky: Lidé, zbraně a operace ve válce proti terorismu*. Str. 76.

⁸ MILLER, D., RIDEFORT, G. (1998): *Moderní elitní vojska*. Str. 24.

⁹ Elitní jednotky sionistické milice Hagana.

¹⁰ Označení je odvozeno od oddílů búrských bojovníků z války za nezávislost v jižní Africe.

¹¹ Special Air Service. Britské speciální jednotky.

¹² Miller, D, Ridefort, G. (1998): str. 24.

V roce 1952 pověřil Moše Dajan, jenž tehdy v rámci generálního štábu zastával funkci náčelníka pro operace, Ariela Šarona sestavením malé, ale úderné jednotky, která by byla využívána k obranným, případně také odvetným útokům. Tento útvar, pro nějž se vžilo jméno „jednotka 101“, neměl více než padesát členů. Po ročním výcviku byla jednotka 101 schopna bojového nasazení. Primárním cílem Mošeho Dajana nebyla snaha vytvořit z jednotky 101 elitní komando. Jednalo se spíše o pokus vytvořit model, který by se mohl později etablovat v celé izraelské armádě.

Dajan vždy po jednotce vyžadoval co nejúspěšnější plnění všech zadaných úkolů. Ačkoliv již uplynulo několik let od války za nezávislost, Moše Dajan byl přesvědčen, že izraelský národ nesmí projevit žádné známky slabosti. Obával se totiž, že v opačném případě by sousední arabské státy mohly zaútočit na Izrael.

O dva roky později, v roce 1954, se Dajan stal náčelníkem generálního štábu. Ve stejném roce došlo ke sloučení jednotky 101 s 890. výsadkovým praporem. Tento útvar byl přejmenován na „jednotku 202“. Spolu s názvem se však také kompletně změnil i charakter jednotky. Plánování vojenských zásahů se účastnili všichni příslušníci útvaru, společně jej probírali a měli možnost se k němu vyjadřovat.

Došlo také ke kompletní změně taktiky. Od tohoto okamžiku stál velitel během vojenského zásahu v první linii a stal se osobním příkladem pro své poddůstojníky. Namísto rozkazu „Vpřed“ se začalo užívat povelu „Za mnou“. Jednotce 202 byly postupně svěřovány nejtěžší úkoly, které se jednotce dařilo zdárně plnit. Během několika let se výsadkáři z jednotky 202 dočkali uznání v armádních kruzích a navíc si získali i pozornost izraelské veřejnosti. Díky své vynikající pověsti se pak nakonec stali elitou, ke které vzhlížela celá izraelská armáda.¹³

¹³ BOGER, J. (1995): *Elitní a speciální jednotky světa*. Str. 129-130.

3. ZALOŽENÍ SAJERET MATKAL

Jak již bylo zmíněno výše, jednotka 202 pod velením Ariela Šarona dosáhla velkých úspěchů. Velitelství izraelské armády však vůči této jednotce a jejímu způsobu fungování zaujalo zpočátku spíše nedůvěřivý postoj.

Z toho důvodu založil v roce 1958 generál Avraham Arnan, bývalý člen Palmachu¹⁴, jednotku, jež dostala jméno Sajeret Matkal a která byla již od samého počátku podřízena výhradně nejvyššímu velitelství izraelské armády.¹⁵

Slovo *Sajeret* je odvozeno z hebrejského termínu pro průzkum a výraz *Matkal* je akronymem generálního štábu armády.¹⁶

Sajeret Matkal¹⁷ vychází ze zkušeností Šaronovy jednotky 101 a organizační složení přebírá z britské SAS, s níž sdílí i její motto: „Odvážný zvítězí.“¹⁸

První příslušníky Sajeret Matkal osobně vybral a vycvičil Avraham Arnan. V prvních letech existence jednotky nebylo pořádáno žádné přijímací řízení. Do jednotky se přijímali spíše jen členové z rodin již stávajících příslušníků. Sajeret Matkal byla jednou z nejvíce utajovaných jednotek. V době jejího vzniku a v celých šedesátých letech věděli o její existenci pouze ti nejvyšší důstojníci.¹⁹

Sajeret Matkal patřila (a stále i částečně patří) k výsadkovému vojsku. Její pozdější přerod na protiteroristické komando byl určen především dějinnými událostmi.

¹⁴ CAWTHORNE, N. (2010): *Elitní jednotky*. Str. 202.

¹⁵ BENNETT, Richard. M. (2006): *Encyklopedie elitních sil světa*. Str. 160.

¹⁶ RAVIV, D., MELMAN, Y.(1999): *Izraelské tajné služby*. Str. 201.

¹⁷ Některé prameny ji označují jako jednotku 269. V IOS je také známá pod prostým názvem *Jednotka*.

¹⁸ „Who Dares Wins.“ – CAWTHORNE, N. (2010): str. 202.

¹⁹ RAVIV, MELMAN. (1999): str. 201-202.

Přibližně rok po svém založení začala Sajeret Matkal sloužit také jako průzkumný oddíl. Spolu s několika nově vytvořenými oddíly sajeret se i Sajeret Matkal měla věnovat dálkovému průzkumu a tajným zpravodajským akcím. Postupně však docházelo ke zhoršení operačních schopností a pomalému rozpadu disciplíny v jednotce. Z původně průzkumné jednotky se začal stávat spíše útočný oddíl.

Pouhých pár let po svém založení Sajeret Matkal, jež měla být původně elitním komandem, klesla na úroveň obyčejných pěších brigád a je téměř jisté, že by byla zrušena. Naprostým předělem, který Sajeret Matkal zcela změnil a určil její další vývoj, se stal masakr na olympiádě v Mnichově v roce 1972. IOS měly v tomto případě roli pouhých přihlížejících, nicméně tyto události jasně ukázaly potřebu vybudování a vycvičení protiteroristických jednotek.

Pro tyto účely byla vybrána i Sajeret Matkal. Prošla novým výcvikem, který se zaměřoval zejména na osvobozování rukojmích při protiteroristických akcích a obdržela nejnovější a nejkvalitnější technické vybavení. Navzdory veškerému výcviku však jednotka stále nebyla připravena splnit požadavky, které na ni byly kladeny, což se projevilo zejména v následujících letech.²⁰

3.1. Útok na Ma'alotskou střední školu

Izraelské obranné síly nemohly zabránit tragickým událostem, jež se staly na mnichovské olympiádě. Po Jomkipurské válce v říjnu 1973 se však na IOS snesla vlna kritiky ze strany izraelského obyvatelstva a následný teroristický útok vedený na střední školu v Ma'alotu způsobil ještě větší propad v jejich prestiži.

Nedělního rána dne 15. května 1974 obsadili tři členové Demokratické fronty pro osvobození Palestiny (dále jen DFOP) střední

²⁰ BENNETT, R. (2006): str. 160-161.

školu v Ma'alotu, jež se nachází přibližně osm kilometrů od libanonské hranice.

Teroristé dorazili do Ma'alotu přibližně po půlnoci. Ve městě narazili na zaměstnance městského úřadu Jaakova Kadoše, kterého zastřelili a poté se přesunuli k náhodně vybranému domu. Ten obývali manželé Cohenovi se svými dětmi. Členové DFOP zabili všechny členy této rodiny kromě ročního hluchoněmého syna manželů Cohenových.

Teroristé se posléze dostali k budově školy, kam se na noc uchýlili studenti ze Safedu v rámci svého školního výletu. Některým studentům se sice podařilo dostat se ven ze školy oknem, ale většina byla zadržena jako rukojmí ve druhém patře budovy. Členové DFOP pak zveřejnili své požadavky, mezi nimiž bylo propuštění dvaceti odsouzených teroristů, kteří byli v izraelském vězení.²¹

Provedením záchranné operace byly pověřeny jednotky Sajeret Matkal, jež byla tehdy považována za nejlépe vycvičenou v protiteroristických akcích a jednotka Sajeret Golani.²² Po šestnáctihodinovém neúspěšném vyjednávání jednotky zaútočily na budovu školy.

Jeden z odstřelovačů získal možnost zasáhnout jednoho z teroristů, kterého však pouze lehce poranil. Dotyčný terorista pak začal ihned zabíjet rukojmí. Nakonec byli po dvanáctiminutové přestřelce všichni tři členové DFOP zabití. Útok si však také vyžádal životy dvaceti dvou studentů, tří učitelů a jednoho člena jednotky Sajeret Matkal. Dalších padesát šest dětí bylo zraněno.

V provedení útoku došlo k několika chybám. V první řadě chyboval odstřelovač jednotky. Mnohem závažnější se však ukázal fakt, že členové jednotky Sajeret Matkal nebyli schopni efektivně spolupracovat. Ačkoliv

²¹ BETSER, M. (1996): *Secret Soldier*. Str. 213-214.

²² DUNSTAN, S. (2010): str. 18.

byli považováni za nejlépe vycvičenou jednotku v oblasti záchrany rukojmích, v případě osvobození Ma'alotské školy selhali.²³

3.2. Útok na hotel Savoy

Po neúspěchu v Ma'alotu důvěra izraelských obyvatel v IOS poklesla. K další ztrátě popularity přispěly události v podobě teroristického útoku na hotel Savoy.

Útok na hotel Savoy byl proveden 4. května 1974 osmi příslušníky skupiny *al-Asífa*.²⁴ Ze strany teroristů se jednalo o odvetný útok za izraelskou operaci *Springtime of Youth*. Původními cíli útoku byly klub mládeže Manšija a budova telavivské opery. Členové al-Asífy však nemohli ani jeden z cílů najít, a proto zaútočili na náhodně zvolený hotel Savoy v ulici Guela.

Hned zpočátku teroristé zastřelili tři z hostů a s dalšími se zabarikádovali v horním patře hotelu. Krátce poté zveřejnili své požadavky, jimiž bylo propuštění dvaceti vězněných Palestinců a letadlo, kterým by se teroristé dopravili do Damašku. Pakliže by izraelská vláda těmto požadavkům nevyhověla do čtyř hodin, teroristé vyhrožovali zabitím všech rukojmí.

Záchrannou akcí byla opět pověřena Sajeret Matkal. Velení jednotky vypracovalo plán, který byl proveden v časných ranních hodinách.

Při útoku zahynulo sedm teroristů, přičemž osmý byl zajat. Zásah Sajeret Matkal však připravil o život celkem osm rukojmích a také tři vojáky z komanda. Jedenáct dalších rukojmích bylo zraněno a pouze pět jich osvobozovací akci přežilo.

Neúspěchy v Ma'alotu a Tel Avivu vedly ke kompletním změnám v rámci celé Sajeret Matkal. Došlo ke změně celé bojové taktiky

²³ NETANYAHU, I. (2003): *Entebbe: A Defining Moment in the War on Terrorism*. Str. 57.

²⁴ Úderná jednotka militantního křídla Fatahu.

a příslušníci komanda se začali věnovat cvičným útočným akcím na školy, obytné budovy, letadla, prostředky hromadné dopravy a na veškerá další myslitelná místa, jež by mohla být potencionálními cíli teroristického útoku.²⁵

²⁵ DUNSTAN, S. (2010): str. 12.

4. PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ

O možnost sloužit v Sajeret Matkal se uchází mnoho jednotlivců. Aby mohli být skutečně přijati do jednotky, musí projít výcvikem, který je velmi náročný i na poměry speciálních jednotek. V současné době je přijímací řízení izraelských speciálních jednotek rozděleno do dvou fází.

První etapou je *Gibuš*, který trvá v rozmezí jednoho týdne. Uchazeči jsou cíleně podrobeni intenzivnímu fyzickému a psychickému napětí. Neustále jsou sledováni psychology, kteří zkoumají jejich schopnosti a změny chování v době spánkové deprivace. Součástí Gibuše jsou i psané testy a závěrem také pohovor s psychologem, který rozhodne, zdali uchazeč bude pokračovat ve výcviku nebo bude z přijímacího řízení vyloučen. Na počátku se Gibuše účastní několik set zájemců, z nichž přibližně pouze dvacet pokračuje s další fází výcviku.

Pakliže kandidát úspěšně projde Gibušem, čeká jej druhá etapa výcviku a tou je tzv. *Maslul*, který zpravidla trvá dvacet měsíců. Uchazeč je v této fázi zařazen k určité jednotce, v níž pak po ukončení Maslulu zůstává jako její plnohodnotný člen.

V rámci tohoto stupně výcviku je kandidát cvičen zejména v záchraně rukojmích, bojové střelbě a technikách zpravodajské práce.²⁶ Speciální důraz je kladen na výsadkářský kurz, během kterého se procvičují především HAHO a HALO techniky.²⁷

Výsadkáři a elitní jednotky se od zbytku izraelské armády rovněž odlišují tím, že případné kázeňské přestupky se neřeší pomocí vojenských soudů, ale řeší se uvnitř jednotky, zpravidla pomocí trestů zaměřených na fyzickou kondici jednotlivců.

²⁶ BENNETT, R. (2006): str. 156-157.

²⁷ HAHO – High Altitude/High Opening – seskok z velké výšky s otevřením padáku ve velké výšce. HALO – High Altitude/Low Opening – seskok z velké výšky s otevřením padáku v malé výšce. Tamtéž. Str. 113-114.

Během náročného výcviku se příslušníci jednotek musí naučit spoléhat se jeden na druhého. Postupně u nich dochází k vytvoření pevných, prakticky rodinných vazeb. Bývá obvyklé, že se členové navzájem neoznačují pouze hodností, ale spíše svým jménem, případně přezdívkou.²⁸

²⁸ BOGER, J. (1995): str. 126-127. Tyto přezdívky jsou v práci uvedeny spolu se jmény vojáků a jsou označeny kurzívou.

5. OKOLNOSTI PŘEDCHÁZEJÍCÍ ÚNOSU LETU ČÍSLO 139

Po událostech Černého září došlo ve vedení Lidové fronty pro osvobození Palestiny (dále jen LFOP) k několika významným rozepřím. Dosavadní vůdce militantního křídla LFOP Wadíja Haddád odmítl podřídit se požadavkům velení, jež ho žádalo, aby přestal s plánováním únosů letadel. Haddád nakonec LFOP opustil a založil frakci, kterou nazval Lidová fronta pro osvobození Palestiny – Zahraniční operace (dále jen LFOP-ZO).

Haddád se posléze důsledně snažil distancovat od LFOP a začal spolupracovat se zahraničními teroristickými skupinami, jako například se západoněmeckou levicovou Frakcí Rudé armády, případně s Iljičem Ramirezem Sanchezem, který je také znám jako „Carlos Šakal“.²⁹

V rámci LFOP-ZO existovalo ještě několik podružných skupin, např. Lidová fronta pro osvobození Palestiny – Speciální operační skupina (dále jen LFOP-SOS), jejíž členové provedli únos letu 139 směřujícího z Tel Avivu do Paříže.³⁰

5.1. Příprava únosu letu číslo 139

Počátkem června 1976 naplánoval v jemenském Adenu Wadíja Haddád spolu se členy LFOP-SOS únos dopravního letounu společnosti Air France.³¹ Izraelská letecká společnost El Al měla už v této době velmi detailně propracovaná bezpečnostní opatření a unést některé z jejích letadel bylo prakticky nemožné. Haddádovým cílem proto bylo napadnout letadlo s izraelskými občany na místě, které by bylo nejméně očekávané. Pro tyto účely bylo nakonec vybráno letiště v Athénách.

²⁹ V roce 1975 mezi Haddádem a Ramirezem došlo ke sporům a Ramirez se proto na únosu letu č. 139 vůbec nepodílel.

³⁰ DUNSTAN, S. (2010): str. 6-11.

³¹ SACHAR, H. (1999): *Dějiny státu Izrael*. Str. 620.

Wadíja Haddád se únosu fyzicky nezúčastnil a operaci řídil ze somálského Mogadiša.³²

Kromě členů LFOP-SOS se únosu účastnili dva příslušníci západoněmeckých radikálně levicových Revolučních buněk (*Revolutionäre Zellen*) Wilfried Böse a Brigitte Kuhlmannová.³³

Na tomto místě je nutné zmínit, že některé (zejména starší) materiály zabývající se záchrannou operací v Entebbe zmiňují místo Brigitte Kuhlmannové jako druhého únosce Gabriele Kröche-Tiedemannovou. Tento fakt je však s největší pravděpodobností mylný. Gabriele Kröche-Tiedemannová patřila k tzv. „Hnutí 2. Června“³⁴, nikoliv k Revolučním buňkám.

5.2. Idi Amin

Idi Amin se dostal k moci v roce 1971, když zorganizoval vojenský převrat, jímž svrhl dosavadního prezidenta Miliona Oboteho.³⁵

Zpočátku se Izrael stavěl k Aminově vládě, stejně jako předtím k vládě Aminova předchůdce Oboteho, velmi vstřícně. Ugandské armádě byly poskytovány nadbytečné letouny *Fouga Magister* a tanky *Sherman* a v zemi bylo navíc přítomno několik set izraelských vojáků, kteří se snažili zdokonalit a vycvičit ugandskou armádu.

V Ugandě také působili i izraelští civilní občané, kteří se zaměřovali zejména na rozvoj infrastruktury. Izraelská firma Solel Boneh vybudovala na letišti v Entebbe budovu nového terminálu, což mělo později při plánování operace Thunderbolt mimořádný význam.

Přátelské styky mezi oběma zeměmi byly však přerušeny již po několika měsících. Idi Amin zavedl zcela represivní politiku, která porušovala základní lidská práva, a Izrael postupně přestával Ugandu

³² DUNSTAN, S. (2010): str. 14.

³³ DAŇKOVÁ, Š. (2006): *RAF- Frakce Rudé armády*. Str. 83.

³⁴ HUFFMAN, R. *Baader-Meinhof*. [online] (20. 4. 2014)

³⁵ KREIMER, A. (2000): *Uganda: post-conflict reconstruction: country case evaluation*. Str. 17.

finančně podporovat. Událostí, jež naprosto přerušila veškeré kontakty mezi oběma zeměmi, se stala v roce 1972 Aminova žádost o izraelskou finanční a vojenskou pomoc při jeho střetech se sousední Keňou a Tanzanií. Izrael Aminovi odmítl nadále jakkoliv vypomáhat a Idi Amin se proto se svou žádostí obrátil na Libyi a Saúdskou Arábii.

Oba zmíněné státy souhlasily s finanční pomocí, ovšem výměnou požadovaly, aby Amin ze země vypověděl všechny izraelské občany. V tomto období působilo v Ugandě přes čtyři sta izraelských armádních a civilních odborníků. Všichni, včetně velitele přítomných vojenských expertů Barucha Bar Leva, museli zemi během necelých dvou týdnů opustit. Jedním z posledních, kteří Ugandu opouštěli, byl i major Moše *Muki* Becer, příslušník Sajeret Matkal. Po návratu do Izraele se major Becer navrátil k Jednotce a během záchranné operace Thunderbolt se jeho znalosti ugandské armády staly klíčovými při plánování zásahu na letišťě v Entebbe.

Vyhoštění izraelských občanů z Ugandy bylo pouze začátkem z řady změn. Idi Amin posléze konvertoval k islámu a z půjček, jež mu poskytovaly Libye a Saúdská Arábie, načerpal ohromné množství prostředků, jimiž financoval svojí osobní stráž čítající přes tři sta Palestinců. Navíc obdržel i nové letouny MiG-y.³⁶

V srpnu v roce 1972 se Idi Amin rozhodl afrikanizovat ugandskou ekonomiku a vypověděl ze země všechny obchodníky a podnikatele s asijským původem.³⁷ Ugandský prezident rovněž nařídil, že celá asijská komunita musí Ugandu opustit nejpozději do devadesáti dní. Nově uvolněná pracovní místa obsadil především Palestinci.

³⁶ DUNSTAN, S. (2010): str. 14-16.

³⁷ REINIKKA, R., COLLIER, P. (2001): *Uganda's recovery: the role of farms, firms, and government*. Str. 16.

Asijští obchodníci však byli hlavní páteří ugandské ekonomiky a ta se po jejich odchodu začala propadat a nedokázaly ji zachránit ani půjčky z Libye a Saúdské Arábie.³⁸

Idi Amin však ve svém postavení prezidenta setrval až do roku 1979 především díky své silné armádě a tajné policii State Research Bureau.

Po únosu letu číslo 139 a uvěznění rukojmích ve starém terminálu na letišti v Entebbe Idi Amin vystupoval jako hlavní vyjednávač s Izraelem, kterému tlumočil požadavky teroristů. Izraelská vláda však záhy poznala, že Amin plně podporuje únosce a rozhodla, že situaci nelze řešit vyjednáváním, ale pouze vojenským zákrokem.

Úspěšně vykonaná operace Thunderbolt znamenala pro Aminův režim újmu, ze které se reputace Idiho Amina již nevzpamatovala. Jeho režim se postupně stával neudržitelným a v roce 1979 po prohrané válce s Tanzánií Idi Amin uprchl Džiddu v Saúdské Arábii, kde zůstal až do své smrti v roce 2003.³⁹

³⁸ DUNSTAN, S. (2010): str. 16.

³⁹ Tamtéž. Str. 59.

6. ÚNOS LETU ČÍSLO 139

6.1. Den první: neděle 27. června 1976

Let číslo 139 společnosti Air France měl podle plánu odletět z letiště Lod v Tel Avivu v 08.59, odkud měl pokračovat dále do Paříže, s krátkým mezipřistáním v Athénách. Kapitánem letu byl Michael Bacos, pilot s mnohaletými zkušenostmi. Pro přepravu cestujících bylo zvoleno letadlo Airbus A300.

Únosci byli celkem čtyři. Kromě již zmíněných Wilfrieda Böseho a Brigitte Kuhlmannové, jež cestovali pod jmény señor García a señora Ortegová, z německých Revolučních buněk se na únosu také podíleli Fadžíz Abdul-Rahím Džábir, který cestoval pod falešným jménem Fahím al-Sattí a Džajíl Nadží al-Ardžam, jehož falešný pas byl vystaven na jméno Husní Albú Wajkí. Oba muži byli členy LFOP-SOS.

Všichni čtyři únosci se do Athén dopravili letem číslo 763 společnosti Singapore Airlines, do něhož nastoupili v Bahrajnu.⁴⁰

K cestujícím letu 139 se teroristé připojili, když letadlo přistálo na athénském letišti Ellinikon. Toto letiště bylo vybráno zcela záměrně kvůli svému slabému bezpečnostnímu systému. Všichni čtyři únosci se dostali na palubu letadla, aniž by prošli detektory kovů.⁴¹

V 12.20 letadlo podle plánu vzlétlo a nabralo kurs směrem na Paříž. Na palubě se nacházelo 246 pasažéru a 12 členů posádky. Několik minut po startu převzali únosci kontrolu nad letadlem. Wilfried Böse zamířil do pilotní kabiny a donutil pilota Michaela Bacose, aby změnil kurs a letěl do libyjského Benghází. Brigitte Kuhlmannová mezitím palubním rozhlasem oznámila cestujícím, že letadlo bylo uneseno. Kuhlmannová poté spolu s Džábirem a al-Ardžamem odebrali všem cestujícím pasy, pasažéry prohledali a zabavili jim vše, co by mohli použít jako zbraň a kolem východů letadla rozmístili výbušniny.

⁴⁰ DUNSTAN, S. (2010): str. 11.

⁴¹ STEVENSON, W. (1976): str. 3-4.

Únos letadla ihned zaznamenala izraelská monitorovací služba. Nikdo z pochopitelných důvodů nevěděl, že se jedná právě o únos, ale s faktem, že došlo k přerušení spojení s letem 139, byl bezprostředně poté informován premiér Jicchak Rabin.⁴²

O několik dalších minut později byla Sajeret Matkal uvedena do stavu bojové pohotovosti a její příslušníci byli neprodleně přemístěni na letiště Lod u Tel Avivu pro případ, že by se letadlo vrátilo zpět do Izraele a opakovala se stejná situace jako 8. května 1972, kdy čtyři příslušníci teroristické skupiny Černé září unesli let číslo 571 belgické společnosti Sabena. Teroristé tehdy požadovali propuštění tři sta patnácti Palestinců, kteří byli drženi v izraelských věznicích. V případě nedodržení těchto podmínek hrozili odpálením letadla výbušninami. Ministr obrany Moše Dajan začal s únosci vyjednávat, avšak zároveň začal plánovat možnosti záchranné operace.⁴³

Tehdejším velitelem Sajeret Matkal byl major Ehud Barak. Krátce poté, co unesené letadlo přistálo na letišti Lod, mu členové Sajeret Matkal vypustili pneumatiky na podvozku. Jakmile to únosci zjistili, požadovali, aby bylo letadlo znovu uvedeno do provozu schopného stavu.

Moše Dajan chtěl únosce přesvědčit, že se jejich požadavky vyplní a nechal na letišti Lod přistavět letadlo s tři sta patnácti izraelskými vojáky, kteří byli převlečeni do vězeňských obleků a kteří měli představovat propuštěné Palestince.

Teroristé pod vidinou splnění svých požadavků dovolili, aby se k letadlu přiblížili techničtí pracovníci společnosti El Al a opravili pneumatiky letadla.

Členové úderné skupiny Sajeret Matkal se posléze převlékli do bílých kombinéz, jež si oblékali technici Lodského letiště, zaútočili

⁴² DUNSTAN, S. (2010): str. 11-13.

⁴³ <http://www.idf.il/1283-18936-EN/Dover.aspx> (22. 4. 2014)

na letadlo a během devadesáti sekund zabili všechny čtyři únosce. Tato osvobozovací akce posléze dostala název „Operace Izotop“.⁴⁴

Krátce poté, co byla Sajeret Matkal poslána na letiště Lod začalo být jasné, že se unesené letadlo do Izraele nevrátí. Let číslo 139 posléze v 14.58 přistálo v libyjském Benghází. Členové LFOP-SOS vyjednávali s libyjskými úřady a pasažéři letu byli zatím uvězněni v letadle.⁴⁵

V Benghází byla propuštěna jedna z cestujících, Patricia Martelová, která byla těhotná.⁴⁶ Martelová byla poté letecky přepravena do Velké Británie, kde ji okamžitě vyslechli pracovníci Scotland Yardu. Po několika hodinách výslechu Patricia Martelová identifikovala na fotografiích německé únosce. Rovněž vypověděla, že byly v letadle umístěny výbušniny a že Benghází nebylo konečným cílem únosu.⁴⁷ Scotland Yard posléze ihned kontaktoval izraelskou vládu, které předali informace získané z výslechu Martelové.

V Izraeli mezitím premiér Jicchak Rabin svolal krizový štáb, jež tvořil dalších pět ministrů. Byli jimi ministr obrany Šimon Peres, ministr zahraničních věcí Jigal Allon, ministr dopravy Gad Jaakobi, ministr spravedlnosti Chaim Zadok a ministr bez portfeuille Jisrael Galili. Schůze se rovněž zúčastnil i generálporučík Mordechaj *Motta* Gur, náčelník generálního štábu IOS.

Unesený Airbus patřil francouzským aeroliniím, a proto byla kontaktována francouzská vláda a požádána, aby zahájila vyjednávání s únosci.

Sajeret Matkal byla mezitím stažena z letiště Lod, ale stále byla ve stavu pohotovosti. Major Amiram Levin, člen Jednotky, byl spolu

⁴⁴ KATZ, S. (2005): *Against All Odds: Counterterrorist Hostage Rescue*. Str. 9-14.

⁴⁵ DUNSTAN, S. (2010): str. 13.

⁴⁶ Některé materiály ovšem tvrdí, že Patricia Martelová těhotenství pouze předstírala a sama si způsobila zranění, jímž oklamala přivedeného lékaře, který ji, z obavy z možného potratu, doporučil raději propustit.

⁴⁷ STEVENSON, W. (1976): str. 9-10.

s dalším velitelem úderných jednotek a velitelem izraelského letectva pověřen vypracováním záchranné akce pro případ, že by letadlo zůstalo v Benghází.

V Benghází však bylo letadlo pouze dotankováno a po šesti hodinách strávených na letišti opět odstartovalo a vydalo se směrem k Ugandě.⁴⁸

6.2. Den druhý: pondělí 28. června 1976

Let 139 přistál na letišti Entebbe přibližně v 03.15. Následujících devět hodin byli rukojmí ponecháni v letadle a posléze byli přemístěni do budovy starého terminálu, která se již několik let neužívala a v důsledku toho byla zpustlá a zamořená hmyzem.⁴⁹

K únoscům se v Ugandě připojil Fuád Awád a další příslušníci LFOP-SOS, jimiž byli Abdul al-Latíf a Abú Alí. Dohlížením na rukojmí byli pověřeni členové ugandské armády.⁵⁰

Později téhož dne rukojmí osobně navštívil prezident Idi Amin. Zpočátku bylo jeho vystupování vůči rukojmím vstřícné. Pak se však jeden z uvězněných pasažérů Idiho Amina pokusil na něco zeptat a oslovil jej jako „pana prezidenta“. Amin se poté velmi rozčílil a rukojmím nařídil, aby jej titulovali pouze jako „polního maršála doktora prezidenta Idiho Amina Dadu.“⁵¹ Amin pak také rukojmí informoval, že situace se vyřeší pouze tehdy, přistoupí-li izraelská vláda na podmínky únosců.

V Izraeli bylo mezitím již krátce po půlnoci zřejmé, že unesený let míří do Ugandy a pozdější informace obdržené od britské BBC upřesnily, že letadlo skutečně přistálo na letišti v Entebbe.

Plukovník Ehud Barak, bývalý velitel Jednotky a tehdejší zástupce náčelníka zpravodajské služby nesl odpovědnost za operace speciálních jednotek.

⁴⁸ DUNSTAN, S. (2010): str. 13.

⁴⁹ Z toho důvodu byla všem rukojmím podána antimalarika.

⁵⁰ DUNSTAN, S. (2010): str. 14.

⁵¹ NEILLANDS, R. (2001): str. 190.

Tehdejším velitelem Sajeret Matkal byl podplukovník Jonatan *Joni* Netanjahu, avšak ten se i svým zástupcem účastnil vojenského cvičení na Sinaji⁵², a proto si Ehud Barak k sobě povolal službu konajícího důstojníka, kterým byl major Moše *Muki* Becer.

Major Becer sloužil v Ugandě v roce 1972. V momentě, kdy došlo k vypovězení izraelských vojenských odborníků ze země, sloužil Becer v Ugandě teprve čtyři měsíce⁵³, ovšem i tak byly jeho informace o ugandské armádě spolehlivé.

Izraelská vláda ani IOS zatím sice nevydaly žádný pokyn k plánování záchranné operace, ale plánovači speciálních jednotek přesto začali studovat mapy starého terminálu letiště v Entebbe, jež jim poskytla firma Solel Boneh, která na letišti vystavěla budovu nového terminálu.⁵⁴

Potencionální možností záchranné operace se nezabývali pouze členové speciálních jednotek, ale i podplukovník Jošua Šani, velitel letky C-130. Podplukovník Šani posléze dospěl k názoru, že pouze letadla typu C-130⁵⁵ by byla schopna doletět s vojáky speciálních jednotek přibližně sedmihodinovou cestu z Izraele do Entebbe. Problémem však bylo dotankování, neboť letadlům by na zpáteční cestě zbyly pohonné hmoty pouze na hodinu a půl cesty.

Odpoledne téhož dne se znovu sešel krizový štáb. O možnosti řešit situaci vojenskou operací se neuvažovalo kvůli několika důvodům. Idiho Amina izraelská vláda totiž tehdy považovala za nestranného a unesený letoun byl francouzské společnosti a byla to právě francouzská vláda, která započala s vyjednáváním. Největší problém však pro potencionální

⁵² DUNSTAN, S. (2010): str. 16.

⁵³ BETSER, M. (1996): str. 110.

⁵⁴ DUNSTAN, S. (2010): str. 16.

⁵⁵ Letoun C-130 je Izraelci taktéž označován jménem *karnaf*.

provedení záchranné operace představovala vzdálenost více než tři tisíce kilometrů mezi Izraelem a Ugandou.⁵⁶

6.3. Den třetí: úterý 29. června 1976

Únoscí byli přesvědčeni, že vzdálenost mezi Ugandou a Izraelem by pro případný vojenský zásah byla nepřekonatelná. Rukojmí proto nechali střežit ugandskými strážemi, vydali se do ugandského hlavního města Kampaly a do Entebbe se vrátili ráno 29. června.

Odpoledne promluvil Fuád Awád v ugandském rozhlasu a oznámil požadavky únosců,⁵⁷ jimiž bylo propuštění celkem padesát tři teroristů, kteří byli vězněni v několika zemích. Největší počet, celkem čtyřicet vězňů, mělo být propuštěno z izraelských vězení, dále mělo být propuštěno šest vězňů ze západního Německa, pět z Keni a jeden vězeň z Francie a Švýcarska. Mezi propuštěnými měli být např. Kozo Okamoto z Japonské Rudé armády, Hilarion Capucci, Fatma Barnawí, William George Násir a Kamel Namri. Kromě Okamoty byli všichni jmenovaní členy Fatahu. Za vrácení Airbusu A300 měla francouzská vláda zaplatit pět milionů dolarů. Teroristé trvali na splnění svých požadavků nejpozději do 1. července 1976 do 14.00 izraelského času. V případě nedodržení těchto podmínek hrozili se zabitím všech rukojmích.⁵⁸

6.3.1. Separace

Téhož dne v sedm hodin večer došlo k rozdělení cestujících. Všichni Židé a osoby s izraelským pasem byli odděleni od ostatních rukojmích a uvězněni v jiné místnosti starého terminálu, kolem které byly rozmístěny výbušniny. Tato separace způsobila mezi vězněnými lidmi paniku. Několik ze židovských rukojmích přežilo koncentrační tábory a jejich pocit strachu byl navíc umocněn faktem, že separaci provedli právě oba Němci, tedy Böse a Kuhlmannová.⁵⁹

⁵⁶ MCRAVEN, W. (1999): str. 332-333.

⁵⁷ DUNSTAN, S. (2010): str. 17.

⁵⁸ STEVENSON, W. (1976): str. 17-20.

⁵⁹ STEVENSON, W. (1976): str. 27.

6.4. Den čtvrtý: středa 30. června 1976

V Izraeli nedošlo k žádnému významnému pokroku v plánování záchranné operace. Byly projednávány celkem čtyři možné varianty, avšak všechny narážely na nepřekonatelný problém v podobě vzdálenosti mezi Izraelem a Ugandou.

V průběhu dne se ke krizovému štábu v Tel Avivu přidali brigádní generál Dan Šomrom, jež byl posléze pověřen velením pozemní části operace a plukovník Šaj Tamari, který byl novým náčelníkem odboru speciálních operací.

Ministr obrany Šimon Peres dále požádal o pomoc také plukovníka ve výslužbě Barucha Bar Leva, jenž byl přítomen na misi v Ugandě, a který osobně znal Idiho Amina. Mezi Bar Levem a Idi Aminem posléze proběhlo několik telefonních hovorů, ve kterých byl Amin požádán, aby zasáhl ve prospěch rukojmích. V průběhu těchto hovorů však vyšlo najevo, že Idi Amin stál zcela na straně únosců, což vedlo k úpravě plánu záchranné operace.

V Ugandě mezitím došlo k propuštění všech nežidovských rukojmích, kteří byli většinou francouzského původu. Jednalo se celkem o čtyřicet sedm pasažérů a všichni byli letecky dopraveni do Paříže. Kapitán letu Michael Bacos se spolu s celou posádkou dobrovolně rozhodli zůstat s židovskými rukojmími.

Do Paříže byl ihned vyslán major Amiram Levine, bývalý zástupce velitele Sajeret Matkal, který spolu s pracovníky izraelské ambasády v Paříži vyslechl všechny propuštěné cestující. Mezi nimi byl i francouzský bývalý voják, jehož informace o počtu únosců a bezpečnostních opatření se ukázaly jako nesmírně cenné. Dotyčný muž

rovněž vypověděl, že únosci vůbec nepředpokládali možnost provedení záchranné operace a rukojmí byla chráněna pouze minimálně.⁶⁰

6.5. Den pátý: čtvrtek 1. července 1976

Čtvrtek byl posledním dnem ultimáta stanoveného únosci. Izraelská veřejnost, která byla celkovým vývojem situace velmi deprivovaná, se v této době bez výjimky přikláněla k výměně rukojmích za propuštěné palestinské vězně.⁶¹

Izraelci pro plánování záchranné operace potřebovali získat více času. Premiér Rabin dal proto po hlasování vlády příkaz Bar Levovi, aby znovu zkontaktoval Idiho Amina a oznámil mu, že palestiniští vězni budou v dohledné době propuštěni. Amin spolu s únosci brali rozhodnutí izraelské vlády jako známku její kapitulace a rozhodli se posunout termín výměny na 4. července 1976 do 14.00 ugandského času.

Tento den se k Jednotce přidal její velitel, podplukovník Jonatan *Joni* Netanjahu, který byl až do této doby přítomen na vojenském cvičení na Sinaji. Velení IOS nakonec s konečnou platností rozhodlo, že se záchranné operace zúčastní čtyři letouny C-130, také nazývané Hercules, spolu se dvěma Boeingy 707, z nichž jeden byl velitelským letounem a druhý byl upraven na polní nemocnici.

Kromě stále nevyřešeného problému dotankování letadel se objevily další nesnáze v podobě přepravy úderného komanda k budově letiště takovým způsobem, aby bylo ugandskou armádou zpozorováno co nejpozději. V této fázi se do plánování operace zapojil major Becer, který znal poměry a zvyky ugandské armády i samotného Idiho Amina díky své službě na misi v Ugandě. Major Becer věděl, že Idi Amin se přepravoval výhradně v černém automobilu značky Mercedes Benz spolu se dvěma Land Rovery, kteří spolu s jeho vozem vytvářejí kolonu. Becer tedy navrhl zmíněné automobily sehnat, přepravit je do Ugandy v jednom

⁶⁰ DUNSTAN, S. (2010): str. 20-23.

⁶¹ GILBERT, M. Izrael – Dějiny. (2002): str. 462.

z Herculesů a dovnitř umístit příslušníky Sajeret Matkal. Jeho plán se setkal s nadšenou odezvou. Úkolem získat zmíněné automobily byl pověřen Mosad, jež svoji povinnost splnil velmi rychle.⁶²

Brigádní generál Dan Šomron se rozhodl do operace zapojit taktéž některé příslušníky Sajeret Canchanim, jimž velel plukovník Matan Vilnai a dále také některé příslušníky Sajeret Golani, kterým velel plukovník Uri Sagie. Obě jednotky měly v rámci IOS výbornou reputaci a během operace měly pomoci se záchranou rukojmích a zajišťovat ochranu letounů C-130.

Tentýž den se s Danem Šomronem spojil náčelník operačního oddělení generálmajor Jekutiel Adam, který chtěl vědět, zdali je již připraven plán záchranné operace. S plánem byl posléze seznámen i Šimon Peres, který jej schválil.⁶³

6.6. Den šestý: pátek 2. července 1976

Závěrečný den příprav se nesl ve znamení neustálého opakování a nacvičování záchranné akce. Důraz byl kladen zejména na přistávání prvního Herculesu, který na své palubě převážel dva Land Rovery a Mercedes Benz a jejich následný výjezd z letadla. Při prvním pokusu však černý Mercedes nenastartoval a musel být z letadla vystrčen jedním z Land Roverů. Do Mercedesu byl pak namontován druhý startér a bylo rozhodnuto, že vozidlo pro jistotu nastartuje přibližně pět minut před samotným přistáním.

Podplukovník Netanjahu spolu s majorem Becer nácvik prováděli několikrát za sebou ve snaze celý proces zrychlit, byť i o pár vteřin.

Jako maketa letiště v Entebbe sloužil prázdný prostor letiště na vojenské základně. Byl zde pouze nakreslen půdorys budovy a hlavní vchody či vstupy do druhého patra byly znázorněny bílou

⁶² DUNSTAN, S. (2010): str. 23-25.

⁶³ Tamtéž. Str. 25-27.

páskou. V průběhu dne shlédli důstojníci, kteří se měli zúčastnit akce, film natočený na letišti v Entebbe z doby, kdy v Ugandě působili izraelští odborníci. Film zabíral letiště pouze zvenčí, avšak i tak posloužil pro lepší orientaci vojáků. Jonatan Netanjahu se obával možného útoku z kontrolní věže, která dominovala celé budově a která by byla pro ugandské vojáky strategickým místem k ochraně letiště.

První Hercules měl při přistávání zdaleka nejtěžší podmínky, neboť nebylo jasné, zda bude vzletová dráha osvětlena. Pilotem prvního letounu C-130 byl podplukovník Jošua Šani, považovaný v IOS za nejlepšího pilota své doby. Šani tvrdil, že s letadlem dokáže přistát i za naprosté tmy pouze s pomocí radaru a chtěl o tom přesvědčit i náčelníka štábu IOS generálporučíka Mordechaje Gura a velitele izraelského letectva generálmajora Bennyho Peleda. Oba zmíněné důstojníky proto Šani naložil na palubu C-130 a předvedl jim přistání za podobných podmínek na letišti na Sinaji. Toto přistání bylo kvůli pouštnímu terénu mnohem komplikovanější než přistání v Entebbe, avšak podplukovník Šani jej bezchybně zvládl. Generálporučík Gur se předtím zúčastnil i nácviu vysazení jednotek na maketě letiště a shledal, že ačkoliv je plán riskantní, je proveditelný.⁶⁴

Téhož dne odletěl Ehud Barak do Keni, aby se sešel s činiteli tamější vlády a zajistil její spolupráci při dotankování letadel C-130. Barak se v Keni sešel také s Bruce Mackenziem, jenž byl bezpečnostním poradcem prezidenta Jomo Kenyatta. Konečné rozhodnutí nicméně spočívalo právě na prezidentovi.

V pátek 2. července se rovněž ustanovilo finální uspořádání. Celé akce se zúčastnila dvě letadla Boeing 707, přičemž první fungoval jako velitelský letoun, který po celou dobu zásahu v Entebbe sice nepřistál na letišti samotném, ale spojoval komunikaci jednotek a podával zprávy

⁶⁴ MCRAVEN, W. (1999): str. 345-350.

o vývoji operace do Tel Avivu. Druhý Boeing, který byl upraven jako polní nemocnice, směřoval přímo do Nairobi.

Pilotem prvního letadla C-130 byl již zmíněný podplukovník Jošua Šani. Na jeho palubě se nacházela vozidla, jež měla imitovat kolonu Idiho Amina a v nich bylo dvacet devět příslušníků Sajeret Matkal, které osobně vedl Jonatan Netanjahu. Dále zde byl přítomen brigádní generál Dan Šomron s částí své velitelské skupiny a padesát dva členů Sajeret Canchanim, z nichž deset bylo pověřeno osvětlením ranveje, aby zbývající tři letouny nemusely přistávat za tmy.

Druhý Hercules, vedený podplukovníkem Natanem Dvirem, převážel dva Jeepy, příslušníky Sajeret Golani, velitelský Jeep Dana Šomrona a zbytek jeho velitelské jednotky.

Pilotem třetího Karnafu byl major Ariel Oz, který na své palubě přepravoval další dva Jeepy a celkem třicet členů Sajeret Golani.

Poslední C-130 byl vyčleněný pro záchráněná rukojmí. Jeho pilotem byl podplukovník Amnon Halivni. Na palubě tohoto letadla se nacházely dva dodávkové vozy Peugeot 404. V prvním bylo naloženo čerpadlo pohonných hmot pro případ možného natankování v Entebbe. Druhá dodávka měla sloužit ke svozu raněných. Kromě vozidel bylo na palubě přítomno deset členů tankovací skupiny, dále také deset zdravotníků a dvacet mužů ze Sajeret Golani, kteří byli pověřeni ochranou letadla.

Po půlnoci se sešli všichni vysokí důstojníci k závěrečné poradě, kde naposledy probrali plán provedení do všech detailů. Akce získala název Operace Thunderbolt.⁶⁵

⁶⁵ DUNSTAN, S. (2010): str. 27-32.

6.7. Den sedmý: sobota 3. července 1976 – Operace Thunderbolt

Již od časných ranních hodin řešilo několik ministrů v čele se Šimonem Peresem mnoho naléhavých problémů ohledně operace Thunderbolt. Kromě dopadu případného neúspěchu se rovněž projednávalo použití zbraní a veškeré techniky, jež byla dodávána od Spojených států amerických. Stát Izrael se totiž zavázal, že obdržené zbraně použije pouze pro případy své sebeobranu a v případě porušení této podmínky by mohly Spojené státy dodávky zbraní a techniky přerušit. Před polednem dorazili zbývající ministři, které pak Mordechaj Gur seznámil s plánem operace Thunderbolt. V kabinetu převládlo na krátký okamžik nadšení, nicméně se do pozdních hodin diskutovalo o provedení operace a také o důsledcích, kterým by izraelská vláda čelila v případě neúspěchu celého vojenského zásahu.

Mezitím se všechny čtyři letouny Hercules chystali na odlet z letiště Lod. Doslova v poslední chvíli před odletem obdrželi aktuální fotografie letiště v Entebbe, které se podařilo získat jednomu z agentů Mosadu.

V 13.20 odstartoval první z Karnafů a s pětiminutovým prodlením jej následovaly další. Všechny stroje letěly do Ofiry, což byla v tehdejší době nejjihněji položená vojenská základna Izraele. Aby letadla nebyla zaznamenána ruskými nebo egyptskými radary, bylo nutné letět v nízké letové výšce, což však vojákům způsobovalo nevolnost. Po přistání v Ofiře bylo jednomu z vojáků natolik nevolno, že se akce dále nemohl zúčastnit a musel být nahrazen.

V Ofiře byla letadla dotankována na téměř tři tisíce kilometrů vzdálenou trasu do Ugandy. Příslušníci Sajeret Matkal se převlékli do ugandských uniforem a Jonatan Netanjahu naposledy zopakoval svým poddůstojníkům všechny rozkazy.

Izraelská vláda stále nevyjádřila souhlas s operací, ale brigádní generál Dan Šomron i přesto rozhodl, že letadla odstartují a vydají se

směrem k Entebbe. Podmínky k odletu z Ofiry byly velmi nepříznivé zčásti i kvůli větru. Teplota vystoupala téměř k čtyřiceti stupňům Celsia a náklad ve všech letadlech překračoval přípustnou hranici maximálního zatížení.⁶⁶

Stroje se i nadále musely držet v minimální letové výšce, aby se vyhnuly možnému odhalení. Letadla se držela nad hladinou Rudého moře a teprve nad územím Etiopie bylo možné vystoupat do několika tisíců metrové letové výšky.

V této chvíli odstartovaly z letiště Lod oba Boeingy, které díky své větší rychlosti doletěly všechny Herculesy nad keňským územím. Boeing upravený na polní nemocnici zamířil přímo do Nairobi, zatímco velitelský letoun, na jehož palubě se nacházel velitel letectva IOS generálmajor Benny Peled a jeho zástupce generálmajor Jekutiel *Kuti* Adam spolu s velitelskou skupinou pokračoval ve směru do Entebbe.⁶⁷

Přibližně v této době se ministři jednohlasně shodli na schválení operace. Mordechaj Gur byl požádán, aby se pokusil odhadnout možný počet zabitých rukojmí při osvobození. Gur zdůraznil, že pokud nebude vyzrazen klíčový moment překvapení, ztráty by mohly být nízké, přibližně do dvaceti obětí.⁶⁸

Všechna letadla dodržovala přísný radiový klid, který byl porušen pouze při přeletu nad Etiopií, když jednotky obdrželi šifrovanou zprávu o schválení operace.

Všechny čtyři Herculesy se přiblížily k letišti a o půlnoci ugandského času přistál první z Karnafů.

Některé materiály zabývající se záchrannou operací v Entebbe uvádí, že přílet prvního letounu proběhl ve stejný čas, kdy z letiště odlétal

⁶⁶ Přípustným nákladem se rozuměla hmotnost 70 307 kg, v době války pak 79 379kg. Každý z Herculesů směřující do Entebbe však nesl téměř 81 647 kg.

⁶⁷ DUNSTAN, S. (2010): str. 32-39.

⁶⁸ NETANYAHU, I. *Yoni's Last Battle: The Rescue at Entebbe, 1976.* (2013): str. 157.

let společnosti British Airways. Uvedený údaj je však nepravdivý. V ten samý den sice společnost British Airways do Ugandy vyslala let číslo BA91, avšak ten na letiště v Entebbe dorazil krátce před šestou hodinou ranní. Dále pak pokračoval přes Nairobi a zpět do Londýna se let, tentokrát pod označení BA90, vracel přes Addis Abebu a nikoliv přes Entebbe.⁶⁹

Zatímco pilot prvního Herculesu Jošua Šani brzdil, začala se sklápět nákladová rampa a z letadla urychleně vystoupilo deset příslušníků Sajeret Canchanim, aby na přistávací dráhu připevnili přenosná svítidla, která měla dalším Herculesům usnadnit přistávání.⁷⁰ Z letadla pak následně vyjel Mercedes doprovázený dvěma Land Rovery a všechny tři vozy vydaly se k budově starého terminálu, jež byla vzdálena kilometr a půl. Několik set metrů před budovou byly vozidla zpozorovány dvěma ugandskými vojáky. Netanjahu, jedoucí v Mercedesu, okamžitě jednoho strážného zneškodnil. Druhého vojáka následně zabil poručík Amnon Peled, jenž cestoval v jednom z Land Roverů. Peled však střílel z kulometu, jehož hlasitý zvuk varoval ostatní ugandské vojáky a zcela tak připravil útočnou jednotku o moment překvapení.⁷¹

Netanjahu poté řidičům přikázal, aby urychleně dojeli k budově terminálu. Ihned po překonání této vzdálenosti vojáci pohotově zaútočili na starý terminál. Jednotky se však promíchaly a nedodržovaly formace určené při nácviu. Netanjahu si však byl vědom faktu, že jakýkoli promarněný čas by mohl stát život mnoha rukojmích, a proto zavelel k postupu. V této chvíli ugandští vojáci zareagovali a začali na Izraelce střílet. Moše Becer, který byl v čele úderné jednotky, byl nucen skrýt se

⁶⁹ DUNSTAN, S. (2010): str. 39.

⁷⁰ LEWIS, J. *Elite jednotky – skutečné příběhy světových přepadových jednotek.* (1994): str. 49.

⁷¹ MCRAVEN, W. (1999): str. 355-358.

za rohem budovy a vyměnit si zásobník ve své zbrani, zatímco na něj střílel Wilfried Böse.

Prvním izraelským vojákem, který se dostal do místnosti, kde byli uvězněni rukojmí, byl četař Amir Ofer z úderné jednotky poručíka Amnona Peleda. Ofer se zde dostal do přestřelky s jedním s únosců, Fadžizem Abdulem Džábirem, kterého následně zastřelil. Džábir však stihl před svou smrtí ještě několikrát vystřelit a naneštěstí zasáhl podplukovníka Netanjahu do hrudi. Přítomný doktor Jonatana sice odnesl za vybudovaný provizorní úkryt a ihned mu poskytl první pomoc, ale utržené zranění bylo příliš vážné a podplukovník upadl do bezvědomí. Ofer netušil, že se blízko něj skrývají Wilfried Böse s Brigitte Kuhlmannovou. Než však stihli Němci zareagovat, byli oba zastřeleni poručíkem Peledem, který Oferu kryl z levé strany. Amir Ofer pak pomocí megafonu všem rukojmím v hebrejštině a angličtině přikázal, aby zůstali ležet na zemi.

Mezitím zneškodnil Moše Becer ve spolupráci s dalším důstojníkem Amosem Gorenem posledního z únosců Džajíla al-Ardžama.

Útočný oddíl Sajeret Matkal posléze pokračoval do druhého patra terminálu. Ugandští vojáci však nekladli téměř žádný odpor. Mnoho z nich se naopak dalo na útěk.

Zásah Sajeret Matkal trval od okamžiku, kdy vojáci vystoupili z vozidel a zneškodnili všechny čtyři⁷² únosce, přibližně 45 sekund. Major Becer následně informoval velitelskou skupinu o vývoji celé situace. Becer ovšem netušil, že Jonatan Netanjahu byl zraněn. Velitelská skupina jej proto informovala, že převzal velení celého kontingentu.⁷³

Osvobození rukojmích se bohužel neobešlo bez ztrát na straně cestujících. Prvním z rukojmích, kteří byli při přepadu zabiti, byl

⁷² Ostatní z únosců trávili noc z 3. na 4. července v Kampale a tím si tak zachránili životy.

⁷³ DUNSTAN, S. (2010): str. 42-46.

devatenáctiletý Jean Jacques Maimoni. Mladému Francouzovi se snažil pomoci Jicchak David, jenž během druhé světové války přežil koncentrační tábor, avšak i David sám byl zasažen do ramene.⁷⁴

Dalším zraněným se stal Pasco Cohen, který cestoval s celou svojí rodinou a při zásahu izraelského komanda chránil vlastním tělem svoji ženu a děti. Pasco Cohen byl zasažen do stehenní tepny. Jeho žena Hana byla povoláním zdravotnice a ihned vyrobila provizorní škrtidlo. Zranění však bylo příliš vážné a Pasco Cohen mu později podlehl.

Poslední obětí se stala Ida Borowitzová. Následně se však prokázalo, že její úmrtí bylo způsobeno výstřelem jednoho z únosců a nikoliv zásahem členů komanda.⁷⁵

Zatímco spěchal útočný oddíl Sajeret Matkal ke starému terminálu, příslušníci ze Sajeret Canchanim vystoupili z letadla a spěchali pod velením plukovníka Matana Vilnaiho obsadit nový terminál. Budovu se podařilo obsadit a velmi rychle. Jediným zraněným vojákem se při útoku na budovu a následnému průzkumu druhého patra stal četař Herško Surin, jenž byl ugandským strážným postřelen do krku.⁷⁶

Dan Šomron mezitím čekal na přílet druhého Herculesu, jež měl na palubě jeho velitelský Jeep. Druhý Karnaf přistál na letišti přesně za šest minut po prvním letounu. Ihned byl vyložen Šomronův Jeep a brigádní generál spolu s dalšími důstojníky z velitelské skupiny vyrazili ke starému terminálu.

Z neznámých důvodů pak zhasla všechna světla na ranveji. Třetí a čtvrtý Hercules proto musely přistát za tmy. Ze třetího Karnafu ihned vyjeli příslušníci Sajeret Golani ke starému terminálu.

⁷⁴ NETANYAHU, I. *Entebbe: A Defining Moment in the War on Terrorism*. (2003): str. 157.

⁷⁵ LEWIS, J. (1994): str. 52-58.

⁷⁶ Surin zranění přežil, ale do konce života byl kvadruplegikem.

Podplukovník Netanjahu byl převezen od budovy terminálu do čtvrtého letadla, kde se jej snažili zachránit členové resuscitačního týmu. Jediným zdrojem ugandského odporu se stali střelci z kontrolní věže starého terminálu. Jakmile byla jejich obrana prolomena, přesunul podplukovník Amnon Halivni čtvrtý Hercules přímo před terminál. Vzdálenost mezi vchodem z budovy a letadlem činila pouhých pár metrů, ale i přesto museli členové Sajeret Golani utvořit kordon pro rukojmí, jež po počátečním úleku upadaly do šoku.

Rukojmí byli v letadle přepočítáni. Po každém přepočítání se však dosáhlo zcela jiného počtu. Nakonec se však přece jen zjistilo, že rukojmí, s jednou výjimkou, jsou v letadle všichni. Zmíněnou výjimkou byla pětasedmdesátiletá Dora Blochová, jež se předchozího dne při jídle začala dusit kouskem masa, a proto byla převezena do nemocnice v Kampale. Její syn Ilan Hartuv původně zamýšlel, že v Ugandě zůstane, ale ošetřující doktor Eran Dolev, jež byl přítomen na palubě Herculesu jej přesvědčil, že by tak pouze zbytečně riskoval svůj život.

Poté co bylo ověřeno, že všichni rukojmí jsou na palubě, dostal Amnom Halivni povolení k odletu. Halivni se s letadlem vrátil na ranvej, okamžitě se začal rozjíždět a následně vzlétl z letiště v Entebbe.⁷⁷

Příslušníci ze Sajeret Matkal, Sajeret Canchanim a Sajeret Golani dohlíželi na průběh celé evakuace. Po odletu čtvrtého Karnafu bylo zničeno pět letounů MiG-21 a tři letouny MiG-17 ugandské armády. Oficiálním důvodem likvidace těchto letadel, jež představovaly prakticky celé ugandské letectvo, byla snaha zastavit případné pronásledování letounů C-130.

Úderná skupina Sajeret Matkal se mezitím vrátila zpět k prvnímu Herculesu. Po naložení vozidel letadlo odstartovalo a vzlétlo. V tuto chvíli

⁷⁷ DUNSTAN, S. (2010): str. 50-51.

také velitelský letoun informoval posádky všech čtyř letadel C-130, že keňská vláda umožnila dotankování všech strojů na letišti v Nairobi.

Krátce poté se z letiště stáhly i posádky druhého a třetího Herculesu. Útočné oddíly zanechaly před druhým terminálem nálože, které vybuchovaly v pravidelných intervalech, zatímco se vojáci vraceli k letadlům. Posledním vozidlem, které se navrátilo na palubu Herculesu číslo dvě, byl velitelský Jeep Dana Šomrona. Oba poslední letouny C-130 pak současně vzlétly a po devadesáti devíti minutách strávených v Entebbe se vydaly k hodinu vzdálenému Nairobi.

Během letu do Keni zemřel podplukovník Jonatan Netanjahu na následky svého zranění. Pasco Cohen byl v Nairobi převezen do tamější nemocnice, kde však svým zraněním podlehl. Stav Jicchaka Davida se podařilo stabilizovat.

Ihned po dotankování všech letadel dal generálmajor Benny Peled rozkaz k opuštění Nairobi. Všech šest letadel se posléze do Izraele vracelo přes Indický oceán a Rudé moře, aby nenarušilo vzdušný prostor ani jednoho nepřátelského státu.

Přibližně v půli letu do Izraele začal rozhlas vysílat zprávy o osvobozovací akci na letišti v Entebbe. Všechna letadla se právě chystala vystoupat nad Rudé moře, jež se nachází poblíž území Saúdské Arábie. Velitelé akce se obávali případné odvetné akce. Z Izraele proto okamžitě vyletěly stíhací letouny F-4, které měly zajistit, aby se všechny letouny C-130 dostaly v pořádku do Izraele.

Následujícího rána v 09.43 přistála všechna letadla na vojenské základně Tel Nof. Členy záchranného komanda uvítali Jicchak Rabin a Šimon Peres. Cestující byli požádáni, aby mlčeli o okolnostech záchranné operace a posléze byli přepraveni na letiště Lod, kde se

setkali se svými rodinami. Operace Thunderbolt byla na počest plukovníka *Joniho* Netanjahua přejmenována na Operaci Jonatan.⁷⁸

⁷⁸ MCRAVEN, W. (1999): str. 362-364.

7. NÁSLEDKY OPERACE JONATAN

Jak již bylo zmíněno výše, úspěšně vykonaná záchranná operace na letišti v Entebbe znamenala pro režim Idiho Amina těžkou ránu a ugandský diktátor se krutě pomstil. Den po osvobození rukojmích byla Dora Blochová příslušníky Aminovi tajné policie násilím odvezena z nemocnice v Kampale a zavražděna.

Dispečeři, jenž pracovali na letišti v Entebbe, byli všichni pozatýkáni a umučeni k smrti.

Idi Amin byl také s největší pravděpodobností zodpovědný za atentát spáchaný na Bruce Mackenzieho, jenž zahynul po výbuchu letadla po státní návštěvě Ugandy v roce 1978.

Ugandská vláda rovněž nechala svolat schůzi Rady bezpečnosti OSN, kde po Izraeli žádala náhradu škod a odsouzení izraelského státu za porušení suverenity Ugandy. Izraelským delegátem OSN byl Chaim Herzog,⁷⁹ který na schůzi pronesl následující proslov:

„Mou malou zemi, která musí být neustále připravena k boji a stojí tvář v tvář problémům, jakým je nucena čelit, vyvolil osud k tomu, aby demonstrovala celému světu, že existuje i jiná varianta, než kapitulovat před terorismem a nechat se vydírat. Padl na nás los, abychom ukázali světu, že metlu mezinárodního terorismu je možné vymýtit. Nyní je na národech celého světa, aby se bez ohledu na politické difference, které je snad rozdělují, sjednotily k boji proti společnému nepříteli, jenž neuznává žádné zákony, nezná hranice, nerespektuje suverenitu, ignoruje veškerá základní lidská práva a jeho bestialita je neomezená. Předstupujeme před Radu bezpečnosti s prostým poselstvím, v němž sdělujeme, že jsme hrdi na to, co jsme dokázali, neboť jsme předvedli celému světu, že i v malé zemi, existující za podmínek, v jakých musí fungovat Stát Izrael a které jsou členům této

⁷⁹ DUNSTAN, S. (2010) Str. 59-60.

Rady důvěrně známy, jsou důstojnost člověka, lidský život a svoboda těmi nejvyššími hodnotami. Jsme hrdi nejen na to, že se nám podařilo zachránit životy více než stovky nevinných rukojmích – mužů, žen a dětí, ale také na význam, který má naše operace pro boj o zachování lidské svobody. Na půdě této organizace vyzýváme k vyhlášení války mezinárodnímu terorismu, k jeho postavení mimo zákon a potírání všude tam, kde se objeví. Vyzýváme všechny země, především pak členské státy, aby se sjednotily a společným úsilím postavily mimo lidskou společnost nejen tyto zločince, ale také každý stát, který je v jejich odporných aktivitách jakýmkoli způsobem podporuje.⁸⁰

Ugandský návrh byl následně zamítnut.⁸¹

⁸⁰ HERZOG, Ch. Arabsko-Izraelské války. (2008): str. 424-425.

⁸¹ Tamtéž. Str. 425.

8. ZÁVĚR

Operace Jonatan se stala pro izraelskou společnost jakýmsi milníkem. Předchozí léta se nesla ve znamení nejrůznějších neúspěchů v podobě Jomkipurské války, masakru v Ma'alotu nebo útoku na hotel Savoy. Izraelské obranné síly ztratily na své prestiži.

Při únosu letu číslo 139 a následné záchranné operaci byli v sázce nejen životy rukojmích a zasahujících vojáků, ale i izraelská národní hrdost. Je více než pravděpodobně, že případný neúspěch operace Jonatan by vedl k pádu vlády Jicchaka Rabina.⁸²

Činnost Sajeret Matkal a de facto i celá její existence byla po velmi dlouhou dobu státním tajemstvím. Z neznámého podplukovníka Jonatana Netanjahua se přes noc stal národní hrdina. Ve zprávách vydávaných novinami se však o Sajeret Matkal neobjevila ani zmínka. Používalo se pouze neurčitých termínů typu „záchranné“ nebo „osvobozovací komando“, případně byla celá vojenská akce připisována výsadkářům.

Ani v současnosti nejsou zveřejněna všechna fakta o vojenské operaci v Entebbe. Na druhé straně o operaci Jonatan existuje velké množství spekulací. Jednou z těchto pravděpodobných spekulací je tvrzení, že jeden tankovací letoun KC-130 mohl letět souběžně s Boeingem 707, který byl upravený jako polní nemocnice, do Keni, kde však nepřistál v Nairobi, ale v poušti Chalbi, jež je od Entebbe vzdálena přibližně jednou hodinou letu. V případě, že by keňská vláda nedovolila Herculesům použít jejich čerpací stanici, mohly Herculesy z Entebbe přistát právě v poušti Chalbi, kde by využily pohonné hmoty z KC-130 k dotankování dvou Herculesů, z nichž jeden C-130 by letěl s rukojmími a druhý letoun C-130 s vojáky zpět do Izraele. Zbývající materiál ponechaný v poušti by byl kompletně zničen.⁸³ Jak již bylo zmíněno, jedná se pouze o spekulaci. Oficiální zpráva IOS o operaci Jonatan nic

⁸² KRUPP, M. Dějiny státu Izrael. (2013): str. 88.

⁸³ DUNSTAN, S. (2010): str. 31.

podobného neuvádí. Nicméně je pravděpodobné, že možnost záložního plánu skutečně existovala. Naopak neexistence záložního plánu v tomto konkrétním případě by se jevila jako velmi hazardní.

Sajeret Matkal je většinou do bojových operací vysílána po týdnech příprav, což však v tomto případě nebylo pochopitelně možné a ačkoliv byl plán vymyšlen spíše v rozmezí několika desítek hodin, než v řádu několika dní, fungoval téměř bezchybně. Plán byl založen především na momentu překvapení, na rychlosti a součinnosti několika jednotek.

Operace Jonatan významně posunula možnosti, kterých jsou speciální jednotky schopny dosáhnout, zejména v bodě, kdy protiteroristické operace neprobíhají na území vlastního Izraele. Únos letu číslo 139 do Ugandy rovněž demonstroval potřebu zaměřit se na boj s terorismem. Z toho důvodu také vznikla v roce 1985 utajená základna speciálních sil v Mitkan Adam, kde sídlí škola protiteroristického boje a speciální výcvikové zařízení, v němž se členové elitních komand cvičí v záchraně rukojmích ve všech možných myslitelných situacích, které by mohly nastat.⁸⁴

Wadíja Haddád se po úspěšném zásahu izraelského komanda rozhodl přestěhovat se do Bagdádu, odkud pokračoval v plánování teroristických akcí vůči Izraeli. Rok po únosu se podařilo jednomu z agentů Mosadu infiltrovat se do LFOP-SOS kde zjistil, že Haddád měl slabost pro pravou belgickou čokoládu. Agenti tajných služeb vytvořili plán na Haddádovo odstranění, jež posléze předložili premiéru Menachemu Beginovi, který jej schválil. Mosadu se podařilo naverbovat jednoho z Haddádových pobočníků, který mu daroval čokoládové výrobky značky Godiva, ve kterých byl ovšem biologický jed. Během několika týdnů Haddád onemocněl a jeho zdravotní stav se prudce horšil. Lékaři nedokázali stanovit diagnózu a domnívali se, že Haddád onemocněl neznámým autoimunitním onemocněním. Wadíja Haddád zakrátko

⁸⁴ BENNET, R. (2006): str. 156-157.

zemřel, aniž by byl Mosad, či nějaká jiná izraelská organizace, podezříván z jeho vraždy.⁸⁵

Jednotka Sajeret Matkal existuje dodnes. Od roku 1976 se zúčastnila mnoha vojenských operací, například únosu šejcha Abd al-Karíma Ubajda v jižním Libanonu 27. července 1989.⁸⁶

Přes veškerý výcvik však nejsou všechny akce tohoto elitního komanda úspěšné. V říjnu roku 1994 se Sajeret Matkal pokusila osvobodit Nachšona Wachsmána, desátníka zajatého Hamásem. Při osvobozovací akci však přišel o život jednak velitel operace, jednak samotný Wachsmán.⁸⁷

Tyto dvě zmíněné vojenské akce samozřejmě nejsou jedinou činností Jednotky. Sajeret Matkal se bezpochyby účastnila mnohých operací, avšak její podíl na těchto akcích je tajný a nelze jej spolehlivě potvrdit.

Koncem roku 2003 napsalo třináct příslušníků Sajeret Matkal dopis Arielu Šaronovi, ve kterém odmítli dále sloužit na okupovaných územích. V dopise se mimo jiné psalo: „Dnes Vám říkáme, že už nebudeme podporovat vládu útlaku na okupovaných územích a odpírání základních lidských práv milionům Palestinců. Už nebudeme sloužit jako ochranný štít při budování osad.“⁸⁸

Tento dopis ostře odsoudili bývalí příslušníci Jednotky, především Ehud Barak. Panuje ovšem přesvědčení, že právě dopis členů Sajeret Matkal přispěl k rozhodnutí Ariela Šarona evakuovat židovské osady z okupovaných míst, k čemuž došlo v roce 2005.⁸⁹

⁸⁵ BAR ZOHAR, M. *Mosad*. (2013): str. 252-253.

⁸⁶ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*. (2011): str. 208.

⁸⁷ Tamtéž. Str. 237-238.

⁸⁸ CAWTHORNE, N. Str. 205.

⁸⁹ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. (2007): str. 178.

Příslušníci Jednotky se zúčastnili mnoha vojenských akcí. Přestože se operace Thunderbolt/Jonatan zúčastnili nejen příslušníci Sajeret Matkal, ale i členové Sajeret Canchanim a Sajeret Golani, operace samotná zůstane už navždy spjatá především s prvně jmenovanými. Sajeret Matkal nejsou jedinou elitní jednotkou, jíž disponují Izraelské obranné síly, přesto však jsou její příslušníci obklopeni jedinečnou atmosférou, která z nich činí jednu z nejprestižnějších jednotek v celé izraelské armádě.

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BENNETT, Richard M. *Encyklopedie elitních sil světa*. Naše vojsko, Praha, 2006. ISBN 80-206-0816-8.
2. BETSER, Muki. *Secret Soldier*. The Atlantic Monthly Press, New York, 1996. ISBN 0-87113-637-6.
3. BOGER, Jan. *Elitní a speciální jednotky světa*. Naše vojsko, Praha, 1995. ISBN 80-206-0255-0.
4. CAWTHORNE, Nigel. *Elitní jednotky*. Ottovo nakladatelství, Praha, 2010. ISBN 978-80-7451-038-0.
5. ČEJKA, Marek. *Dějiny moderního Izraele*. Grada Publishing, a. s., Praha, 2011. ISBN 978-80-247-2910-7.
6. ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Barrister & Principal, Brno, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0.
7. DAŇKOVÁ, Šárka. *RAF – Frakce Rudé armády*. Nakladatelství Lidové noviny, 2006. ISBN 978-80-7106-0017.
8. DUNSTAN, Simon. *Blesková operace izraelských speciálních jednotek*. Grada Publishing, a. s., Praha, 2010. ISBN 978-80-247-3402-6.
9. GILBERT, Martin. *Izrael – dějiny*. BB art, Praha, 2002. ISBN 80-7257-740-9.
10. HERZOG, Chaim. *Arabsko izraelské války*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008. ISBN 978-80-7106-954-6.
11. KATZ, Samuel M. *Against All Odds: Counterterrorist Hostage Rescue*. Minneapolis: Twenty-first Century Books, 2005. ISBN 0-8225-1567-9.
12. KREIMER, Alcira. *Uganda: post-conflict reconstruction: country case evaluation*, 2000. ISBN 0-8213-4682-2.
13. KRUPP, Michael. *Dějiny státu Izrael*. Vyšehrad, 2013. ISBN 978-80-7429-295-8.
14. LANG, Walter N. *Elitní jednotky*. Eliot Peter. Maguire Keith. Nakladatelství Cesty, Praha, 1997. ISBN 80-7181-135-1.

15. LEWIS, Jon E. *Elitní jednotky*. Nakladatelství Erika, Praha, 1994. ISBN 80-85612-61-5.
16. MCRAVEN, William H. *Speciální operace. Teorie a praxe speciálních bojových operací naší doby*. Jota Military, Olomouc, 1999. ISBN 80-7242-065-8.
17. MILLER, David. *Ilustrovaný průvodce – Moderní elitní vojska*. Ridefort, Gerard. Nakladatelství Svojtka & Co., Praha, 1998. ISBN 80-7237-099-5.
18. NEILLANDS, Robin. *V bojové zóně*. Nakladatelství Deus, Praha, 2001. ISBN 80-86215-29-6.
19. NETANYAHU, Iddo. *Entebbe – A Defining Moment in the War on Terrorism*. Balfour Books, United States of America, 2003. ISBN 0-89221-553-4.
20. NETANYAHU, Iddo. *Yoni's Last Battle. The Rescue at Entebbe, 1976*. Gefen Publishing House Ltd., Jerusalem, 2013. ISBN 978-965-229-628-3.
21. RAVIV, Dan. *Izraelské tajné služby*. Melman, Yossi. Tiskárny MV, Praha, 1999. ISBN 80-85821-66-4.
22. REINIKKA, Ritva. *Uganda's recovery: the role of farms, firms, and government*. 2001. ISBN 0-8213-4664-4.
23. SACHAR, Howard, M. *Dějiny státu Izrael*. Nakladatelství Regia, Praha, 1999. ISBN 80-902484-4-6.
24. STEVENSON, William. *90 Minutes at Entebbe*. Bantam Books, United States of America, 1976. ISBN 0-553-10482-9.
25. ZOHAR, Michael Bar. *Mosad. Nejslavnější operace izraelské tajné služby*. Mišal, Nisim. Euromedia Group, Praha, 2013. ISBN 978-80-242-4037-4.

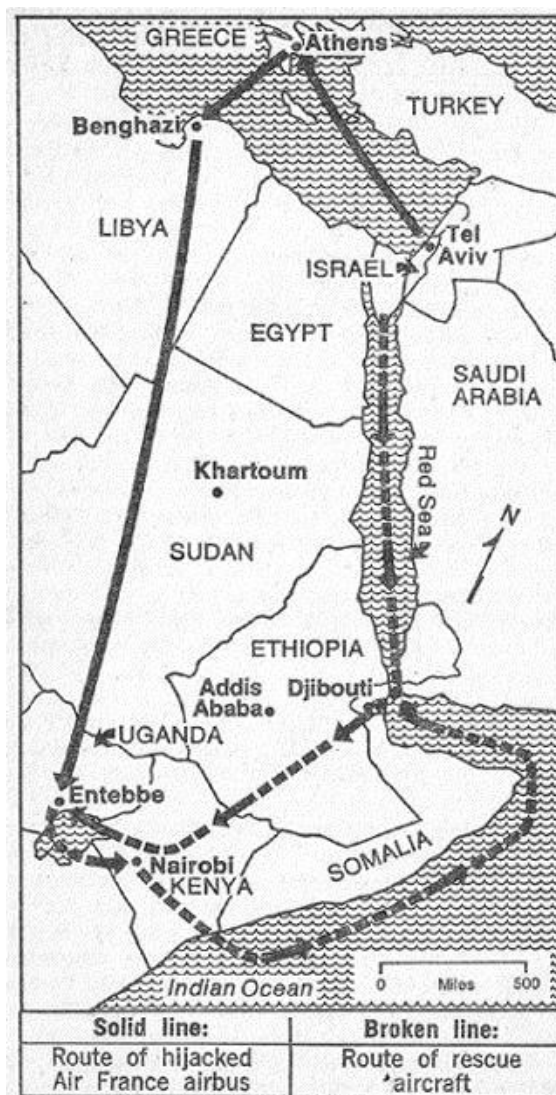
Internetové zdroje

1. HUFFAN, Richard. Baader-Meinhof. [online] Dostupné z: <http://www.baader-meinhof.com/whos-who/terrorists/> (20. 4. 2014)
2. IDF Website. [online] Dostupné z: <http://www.idf.il/1283-18936-EN/Dover.aspx> (22. 4. 2014)

10. RESUMÉ

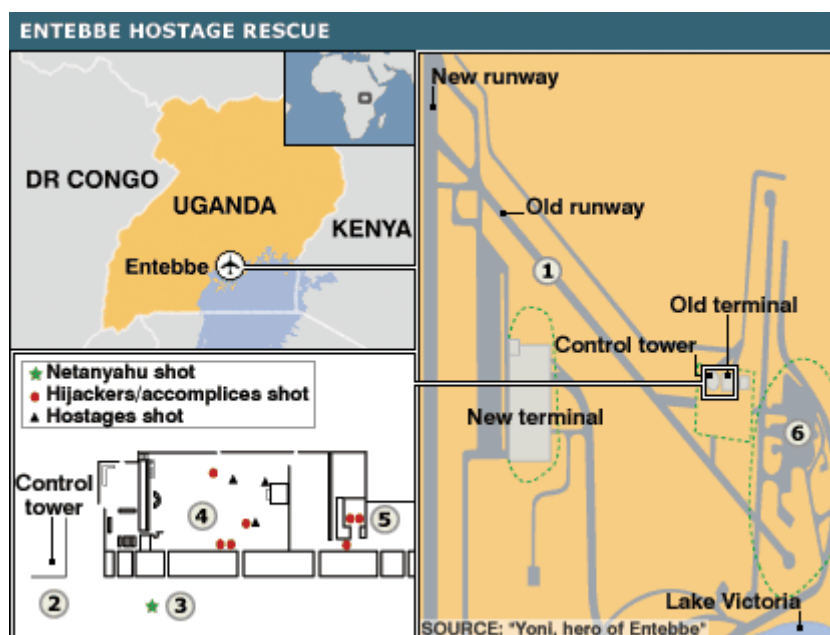
The bachelor thesis focuses on the history of Israeli paratroopers from 1948 when the state of Israel was established. The thesis especially concentrates on the foundation of special unit in the Israeli Defence Forces called Sayeret Matkal. The thesis also focuses on first rescue operations which Sayeret Matkal made and mainly on their most famous rescue operation which took place at the Entebbe Airport, Uganda in 1976 under the rule of dictator Idi Amin. A flight number 139 with citizens of Israel on plane was hijacked by two members of the Popular Front for the Liberation of Palestine and by two members of Revolutionary Cells. During following seven days Israeli government was thinking of negotiation with terrorist, but later government understood that the rescue operation is the only way how to solve the whole problem. The rescue operation was a result of cooperation of various units and organizations for instance Mossad, Sayeret Matkal, Sayeret Golani, Sayeret Canhanim and Israel Air Force. In the end, of the thesis follows the way how the Israeli Defence Forces and the whole State of Israel had changed after the rescue operation at Entebbe and how the activity of Sayeret Matkal changed in present.

11. PŘÍLOHY

Obrázek 1. Souvislá linie znázorňuje trasu únosu letu číslo 139. Přerušovaná linie je trasou letadel C-130 na cestě do Ugandy. Delší přerušovaná linie ukazuje trasu, po které se všechna letadla vracela z operace Jonatan.⁹⁰

⁹⁰ Převzato STEVENSON, William. 90 minutes at Entebbe. Str. 100.

Obrázek 2. Mapa terminálu a celého letiště v Entebbe.

Vysvětlivky:

- 1) Po této cestě přijížděly kolony vozidel příslušníků IOS.
- 2) Na tomto místě zastavila kolona vozidel Sajeret Matkal.
- 3) Zde byl postřelen podplukovník *Joni Netanjahu*.
- 4) Hlavní hala, kde byli drženi rukojmí a zneškodnění únosci.
- 5) Vedlejší místnost. Zde byli zastřeleni ozbrojení ugandští vojáci.
- 6) Na tomto místě byly zničeny MiG-y ugandské armády.⁹¹

⁹¹http://newsimg.bbc.co.uk/media/images/41795000/gif/_41795388_entebbe_airport3_416.gif
(27. 4. 2014)